

Fondbolagens förening

SWEDISH INVESTMENT FUND ASSOCIATION

Svensk kod för fondbolag

Antagen av Fondbolagens förenings styrelse den 6 december 2004. Koden är senast reviderad den 13 maj 2019.

Inledning

Denna kod syftar till att främja en sund fondverksamhet och specialfonds-förvaltning och därigenom värna förtroendet för fondsparande. Kodens innehåller regler som går utöver de krav som ställs på förvaltare i lag och andra författningar¹.

I koden beaktas principer antagna av den europeiska föreningen för fondbolag och kapitalförvaltare, EFAMA.

Koden omfattar svenska och utländska fondbolags verksamhet i Sverige samt svenska specialfondsförvaltare (i koden benämns de bolag som omfattas fondbolag och den verksamhet som omfattas fondverksamhet). I fall där fondbolaget har delegerat verksamhet ska fondbolaget verka för att kodens principer i relevanta delar tillämpas av uppdragstagaren.

Där koden går utöver lag och andra författningar gäller principen ”följ eller förklara” eftersom förutsättningarna kan variera för olika fondbolag, exempelvis beträffande organisation och storlek. Utländska fondbolag kan ha svårigheter att till alla delar följa koden till följd av avvikande regler i hemlandet. För svenska fondbolag är avsikten dock att avvikelser inte får ske när ordet ”ska” används. Medlemmar i Fondbolagens förening ska på ett tydligt sätt, exempelvis i årsberättelse eller på hemsida, uttala att de följer koden och ge en förklaring till eventuella avvikelser.

Koden kompletteras av konkreta handlingsregler i andra riktlinjer utgivna av föreningen. Utöver förevarande kod har föreningen utfärdat följande riktlinjer som dess medlemmar ska följa:

- Riktlinjer för fondbolagens marknadsföring och information
- Riktlinjer för fondbolagens aktieägarengagemang
- Riktlinjer avseende egna och närståendes värdepappersaffärer
- Riktlinjer om redovisning av nyckeltal avseende värdepappersfonder och specialfonder

Ett fondbolag har till uppgift att förvalta anförtrodda medel. Fondbolaget ska när det fullgör detta förtroendeuppdrag handla med hög integritet. Vid förvaltningen av en fond ska bolaget enligt lag handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse, vilket bland annat innebär att andra intressen måste vika vid eventuella intressekonflikter. Fondbolagets verksamhet ska drivas på ett hederligt, rättvist och professionellt sätt och även i övrigt så att förtroendet för fondbolaget och branschen upprätthålls. Alla som företräder ett fondbolag ska handla på ett etiskt godtagbart sätt.

¹ Främst lagen (2004:46) om värdepappersfonder och Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2013:9 om värdepappersfonder, samt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, och Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2013:10 om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Fondbolag kan utöver fondverksamhet ha tillstånd för diskretionär portföljförvaltning. Denna kod tar främst sikte på fondverksamheten. I de fall reglerna i koden, utöver fondandelsägare, även kan omfatta kunder i den diskretionära portföljförvaltningen används begreppet ”investerare”.

I bilaga 1 definieras ett antal i koden använda begrepp.

1. Styrning av verksamheten

Ansvar

Fondbolagets styrelse ansvarar för att fondbolaget iakttar de regler som följer av lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet, föreningens kod och riktlinjer samt fondbestämmelser och givna förvaltningsmandat.

För att kunna fullfölja sitt ansvar gentemot investerarna ska fondbolaget handla med erforderlig självständighet gentemot olika intressenter. Fondbolaget ska ha en ändamålsenlig organisation för detta.

Vid styrelsens uppföljning och kontroll av en fonds placeringsinriktning, strategier och risk ska andelsägarnas gemensamma intresse sättas i förgrunden. Därvid ska en löpande utvärdering ske av att en fonds målsättning, riskprofil, aktivitetsnivå och avkastning står i överensstämmelse med den information som lämnas om fonden bland annat i faktabladet.

Oberoende styrelseledamöter

Att fondbolaget vid förvaltningen av en fond agerar uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse säkerställs främst genom öppenhet och god information. För att ytterligare säkerställa att andelsägarintresset tillvaratas bör oberoende ledamöter ingå i fondbolagets styrelse.

Minst hälften av ledamöterna i ett fondbolags styrelse bör vara oberoende i förhållande till fondbolaget och dess närstående bolag och till ledningen i bolaget eller dess närstående bolag. Samtliga styrelseledamöter har dock samma ansvar.

En ledamot är inte att anse som oberoende om ledamoten

- är anställd i bolaget eller i närstående bolag,
- har haft sådan anställning under de senaste tre åren,
- är närstående till person i ledningen för nämnda bolag,
- erhåller inte obetydlig ersättning från fondbolaget utöver styrelsearvode,
- har omfattande affärsförbindelser eller representerar en part som har omfattande affärsförbindelser med fondbolaget eller närstående bolag.

Minst en av de styrelseledamöter som enligt ovan ska anses vara oberoende ska även vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. En styrelseledamot som representerar en större ägare eller är anställd eller styrelseledamot i ett företag som är en större ägare ska inte anses som oberoende. Med större aktieägare avses ägare som genom direkt eller indirekt² ägande i bolaget representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga rösterna eller vars innehav annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen i bolaget.

Enbart det förhållandet att en styrelseledamot har styrelseuppdrag i fler än ett fondbolag inom en koncern medför inte att ledamoten diskvalificeras från att anses som oberoende.

2. Intressekonflikter

Identifiering och hantering av intressekonflikter

Fondbolaget ska ha interna regler där det framgår hur bolaget identifierar och hanterar intressekonflikter. Särskilt viktigt är det att identifiera intressekonflikter i förhållande till någon som fondbolaget har nära förbindelser med.

Om fondbolaget och förvaringsinstitutet för en fond som fondbolaget förvaltar har nära förbindelser ska fondbolaget i de interna reglerna särskilt ange hur bolagets organisation säkerställer att fondbolaget handlar oberoende av förvaringsinstitutet och minskar risken för intressekonflikter.

Ersättningsprinciper

Fondbolaget ska i fondverksamheten ha en ersättningspolicy avseende alla anställda som står i överensstämmelse med andelsägarnas intressen³. Ersättningspolicyen ska främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till risktagande som strider mot en förvaltningsfonds riskprofil eller fondbestämmelser.

² Om ett företag äger mer än 50 procent av kapital eller röster i ett annat företag anses det förstnämnda företaget indirekt kontrollera det senare företags ägande i andra företag.

³ Bestämmelser om ersättningssystem finns i lagen om värdepappersfonder och FFFS 2013:9 resp. lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och FFFS 2013:10.

3. Uppdrag och affärspartners

Uppdrag

Fondbolaget bör ha tydliga interna regler avseende uppdragsavtal med tredje man.

Fondbolaget kan aldrig överföra ansvaret för verksamheten till annan och måste således upprätthålla kontrollen över funktioner som uppdragstagare ska utföra. Vid delegering av förvaltning ska fondbolaget löpande följa upp att placeringsbeslut överensstämmer med fondbestämmelser och fondbolagets interna regler för fonden samt i förekommande fall med givna instruktioner från investerare.

Extern distribution

I skriftliga avtal med återförsäljare bör fondbolaget verka för att återförsäljaren vid sin förmedling av fondbolagets fonder åtar sig att följa föreningens riktlinjer för information och marknadsföring av fonder.

Fondbolaget ska tillhandahålla återförsäljare nödvändig produktinformation och support beträffande fondbolagets fondprodukter så att god rådgivnings- sed kan upprätthållas.

Mäklare och andra handelsmotparter

Fondbolaget ska ha en dokumenterad process för val av mäklare och andra handelsmotparter. Vid val av motparter för utförande av order ska hänsyn inte tas till motpartens analyskapacitet.

Analyskostnad får belasta fonden endast när analysen höjer kvaliteten på fondförvaltningen och andelsägarna informerats om detta. Det förutsätter att nyttan av analysen bedöms motsvara kostnaden. Kostnaden för analys ska särskiljas från kostnaden för utförande av order.

Ovanstående ska följas upp av bolagets styrelse eller vd.

Intäkter från värdepapperslån

Om intäkter från värdepapperslån förekommer ska dessa tillfalla fonden.

Handel med närstående bolag

Fondbolaget ska i årsberättelsen ange i vilken omfattning fonderna placerat i aktier m.m. i bolag i samband med en börsintroduktion o. dyl. som hanterats av ett närstående bolag.

4. Värdering av tillgångar

Värdering av portföljen

Fondbolagets verksamhet bör vara organiserad så att funktionen för värdering av tillgångarna är skild från förvaltningsfunktionen.

Fondtillgångarna ska åsättas ett rättvisande värde. Tillgångar och skulder ska marknadsvärderas på objektiva och på förhand angivna grunder, t.ex. med användning av oberoende källor för värdering eller angivna värderingsmodeller.

Andelskursberäkning

Fondbolaget ska ha interna regler för beräkning av andelskursen, samt ha interna kontrollfunktioner för att säkerställa att beräkningen av fondandelsvärdet är tillförlitlig och överensstämmer med lag, föreskrifter och fondbestämmelser. Rutiner måste också finnas för hantering av fall där felaktigheter uppkommit vid kursställningen.

Avkastning och andelskurs ska vid offentliggörande anges efter avdrag för samtliga kostnader och avgifter i fonden.

5. Handel med fondandelar

Sen handel, market timing och korttidshandel

För att säkerställa likabehandling av andelsägarna och eliminera risken för sen handel (*late trading*) ska försäljning och inlösen av fondandelar ske till okänd kurs.

Fondbolaget ska vidta åtgärder för att begränsa möjligheten till utnyttjande av tidszonsskillnader (*market timing*).

Avgifter

Uttas insättnings- respektive uttagsavgift ska fondbolaget redovisa om avgiften tillfaller fondbolaget eller fonden. Tas sådan avgift ut i syfte att förhindra korttidshandel bör den tillfalla fonden.

Återbäring eller rabatt

Om återbäring eller rabatt förekommer vid fonds handel med fondandelar bör den tillgodoräknas fonden.

6. Aktieägarengagemang

Fondbolaget utövar på fondandelsägarnas uppdrag och för fondens räkning en ägarroll i de bolag där fondbolaget valt att investera. Ägarrollen ska utövas uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse. Det innebär att andra intressen från fondbolaget eller närstående bolag vid ägarutövande alltid måste vika vid eventuella intressekonflikter.

Fondbolaget ska fastställa och offentliggöra principer för aktieägar-engagemang samt redogöra för uppföljningen av engagemanget. Kraven på innehållet i principerna och uppföljningen framgår av Fondbolagens förenings riktlinjer för fondbolagens aktieägarengagemang.

7. Marknadsföring

All marknadsföring ska utformas i enlighet med god marknadsföringssed, vilken närmare utvecklas i Fondbolagens förenings riktlinjer för information och marknadsföring av fonder. Riktlinjerna innefattar en överenskommelse med Konsumentverket som föreskriver bl.a. att all marknadsföring av fonder ska omfatta riskinformation.

8. Målgrupp för en fond

Fondbolaget bör ha en process för att fastställa målgrupp av slutkunder för en fond. Fonden ska vara utformad för att uppfylla behoven hos den fastställda målgruppen och såväl risker som distributionsstrategier vara lämpliga för den målgruppen.

Fondbolaget ska regelbundet se över och bedöma om fonden och distributionsstrategin fortfarande är lämplig för målgruppen. Därvid ska händelser som väsentligt skulle kunna påverka risken beaktas.

Källförteckning

Lagen (2004:46) om värdepappersfonder
Lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder
Lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden
Finansinspektionens föreskrifter, främst FFFS 2011:1, 2013:9, 2013:10 och FFFS 2017:2
Fondbolagens förenings riktlinjer
EFAMA, "A Code of Conduct for the European Investment Management Industry", 12 January 2006
OECD, "Governance of Collective Investment Schemes (CIS)", White Paper, 2005
IOSCO, "Objectives and Principles of Securities Regulation", May 2003
Financial Services Action Plan: "Progress and Prospects", Asset Management Expert group, Final Report May 2004

Definitioner och begrepp

Förvaringsinstitut	En bank eller annat kreditinstitut som förvarar tillgångarna i en fond och som sköter in- och utbetalningar till fonden.
Informationsbroschyr	För varje fond ska finnas en informationsbroschyr med bl.a. fondbestämmelser och ytterligare uppgifter som behövs för bedömning av fonden och dess risk.
Interna regler	Policy- och styrdokument, riktlinjer, instruktioner eller andra skriftliga dokument som fastställs av styrelsen eller vd och genom vilka verksamheten styrs.
Investerare	Andelsägare och annan kund till fondbolaget.
Market timing	När investerare genom köp och inlösen av fondandelar utnyttjar tidszonskillnader mellan de olika marknader där fondens innehav är placerat.
Närstående bolag	Bolag inom samma koncern som fondbolaget och med vilket fondbolaget ska lämna sammanställd (konsoliderad) redovisning.
Närstående	Maka, make, sambo, registrerad partner, syskon eller släkting i rakt upp- eller nedstigande led.
Sen handel	Köp och inlösen av fondandelar sker till känd kurs.